

**Analiza postojećeg stanja oblasti pravnih propisa i praksi
lokalnih samouprava
uz preporuke za unapređenje stanja
u oblasti upravljanja komunalnim otpadom
u 4 okruga u Srbiji
(Zlatiborski, Zaječarski, Rasinski i Zapadno-bački)**

2021.

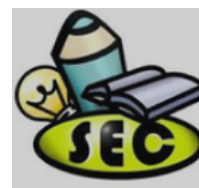

Podrška reformama u životnoj sredini

Ovaj materijal izrađen je u okviru projekta

"Ekocentar u akciji"

Koji sprovodi mreža EkoNet koju čine **Forum civilne akcije FORCA** Požega, **Somborski edukativni centar – SEC Sombor**, **udruženje građana Edukativni centar Kruševac** i udruženje **Timočki omladinski centar – TOC Zaječar** u okviru **EKO SISTEM** programa osnaživanja mreža udruženja građana koje se bave životnom sredinom koji sprovode **Mladi istraživači Srbije (MIS)** uz podršku Švedske razvojne agencije

SADRŽAJ

1. PRIKUPLJANJE I ANALIZA PODATAKA U ČETIRI OKRUGA EKONET MREŽE	3
2. FINANSIRANJE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE NA LOKALNOM NIVOU.....	4
2.1. PODACI O IZVORIMA FINANSIRANJA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE U OPŠTINAMA/GRADOVIMA U ČETIRI OKRUGA EKONET MREŽE.....	5
2.2. PROJEKTI ZA UNAPREĐIVANJE STANJA U UPRAVLJANJU OTPADOM NA LOKALNOM NIVOU	9
3. UPRAVLJANJE OTPADOM NA LOKALNOM NIVOU.....	12
3.1. ZAKONSKA REGULATIVA, PLANSKA I STRATEŠKA DOKUMENTA	12
3.2. INTEGRALNI SISTEM UPRAVLJANJA OTPADOM	15
3.3. EVIDENCIJA DIVLJIH I NESANITARNIH DEPONIJA (SMETLIŠTA) U OPŠTINAMA/GRADOVIMA ČETIRI OKRUGA	18
3.4. PRIMARNA SEPARACIJA OTPADA (ODVOJENO SAKUPLJANJE, SORTIRANJE I RECIKLAŽA OTPADA)	20
3.5. DOZVOLE ZA UPRAVLJANJE OTPADOM, KATALOG OTPADA.....	22
3.5.1. <i>Upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom na lokalnom nivou</i>	<i>26</i>
4. RODNA ANALIZA NA POSLOVIMA UPRAVLJANJA OTPADOM U JLS	27
5. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	29
ANEX I - Upitnik o stanju pravnih propisa i praksi lokalnih samouprava u oblasti upravljanja komunalnim otpadom (Upitnik - LS).....	32
ANEX II - Upitnik o stanju pravnih propisa i praksi lokalnih javnih komunalnih preduzeća u oblasti upravljanja komunalnim otpadom (Upitnik – JKP)	36
ANEX III – Rodna analiza na poslovima upravljanja otpadom u JKP	41

1. Prikupljanje i analiza podataka u četiri okruga mreže Ekonet

Za potrebe analize i obrade podataka u četiri okruga (Rasinski, Zaječarski, Zlatiborski i Zapadno-bački) kojima pripadaju članice mreže Ekonet, nadležnim licima koja se bave pitanjima upravljanja otpadom dostavljen je upitnik i to za zaposlene u lokalnim samoupravama Upitnik-LS (ANEX I) a za zaposlene u javnim komunalnim preduzećima dostavljen je Upitnik-JKP (ANEX II). Pitanja u upitniku odnosila su se na Finansiranje zaštite životne sredine u opštinama/gradovima (izvori, projekti, fondovi...), Upravljanje komunalnim otpadom (Zakonska regulativa, postojeći sistemi upravljanja...), nadležnosti JLS i JKP po pitanju upravljanja otpadom, Rodnoj analizi zaposlenih na poslovima zaštite životne sredine i upravljanja otpadom u JLS i JKP. Takođe, kao deo analize dostupnosti podataka rađeno je desktop istraživanje za sve opštine/gradove u četiri okruga. Za izradu ovog dokumenta angažovane su ekspertkinje u oblasti upravljanja komunalnim otpadom, Jelisaveta Grupković, dipl. biološkinja zaštite životne sredine i Emina Antić, dipl. biološkinja zaštite životne sredine.

Od ukupnog broja poslatih upitnika, 46% ispitanika (predstavnici JLS i JKP) je dostavilo tražene podatke. Upitnik je dostavljen u novembru 2021. godine, sa krajnjim rokom za dostavu odgovora do 08. decembra. Očekivani obim posla u preduzećima i ustanovama JLS je povećan u ovom periodu pa se to može smatrati jednim od razloga zašto je procenat dostavljenih odgovora skoro polovičan. Treba istaći i činjenicu da traženi podaci nisu potraživani kroz obrazac zahteva za dostavljanje informacija od javnog značaja. U Zakonu o slobodnom pristupu informacija od javnog značaja

(https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_slobodnom_pristupu_informacijama_od_javnog_znacaja.html) navodi se: **“Organ vlasti je dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, odnosno uređenog zahteva, tražioca obavesti o posedovanju informacije, stavi mu na uvid dokument koji sadrži potpunu i tačnu traženu informaciju, odnosno izda mu ili uputi kopiju tog dokumenta.**

Ako organ vlasti nije u mogućnosti, iz opravdanih razloga, da u roku obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, da mu izda, odnosno uputi kopiju tog dokumenta, dužan je da, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema urednog zahteva, tražiocu dostavi obaveštenje o razlozima zbog kojih nije u mogućnosti da po zahtevu postupi u roku iz stava 1. ovog člana i odredi naknadni rok, koji ne može biti duži od 40 dana od dana prijema urednog zahteva, u kojem će postupiti po zahtevu.”

Obzirom na plan realizacije aktivnosti i vremenska ograničenja određena za prikupljanje i obradu podataka za potrebe mreže Ekonet, podaci nisu potraživani pomenutim zahtevom kako bi se

izbegla eventualna kašnjenja sa dostavljanjem podataka obzirom na rokove koje propisuje pomenuti Zakon.

Preporuka članicama mreže Ekonet, radi uspostavljanja transparentnog, ažuriranog i sveobuhvatnog sistema prikupljanja i obrade podataka relevantnih za ostvarivanje ciljeva mreže Ekonet jeste da se početkom svake izveštajne godine u formi zahteva za dostupnost informacija od javnog značaja potražuju podaci od relevantnih organa javnih institucija i preduzeća JLS.

Takođe je značajno primetiti da su opštine Zaječarskog okruga dostavile 7 od ukupno 8 poslatih upitnika a da od opština Zapadno-bačkog regiona ni jedna nije dostavila tražene podatke. Saradnja donosioca odluka i predstavnika JLS i JKP sa Organizacijama civilnog društva se, između ostalog ogleda i u angažovanju i spremnosti da se, u cilju promovisanja i transparentnosti tema koje se tiču zaštite životne sredine pruže tražene informacije za koje se procenjuje da su od javnog značaja. Stepenn ostvarene saradnje se u velikoj meri razlikuje po okruzima, sudeći po broju dostavljenih upitnika.

Uspostavljanje bolje saradnje, osnaživanje organizacija civilnog društva da se aktivnije bave pitanjima zaštite životne sredine u svojim lokalnim zajednicama i promovisanje obaveza koje prističu iz Arhuske konvencije treba da budu deo planiranih aktivnosti mreže Ekonet u budućem radu.

2. Finansiranje zaštite životne sredine na lokalnom nivou

Naknade

Jedan od ekonomskih instrumenata zaštite životne sredine su **naknade**, čiji je cilj promovisanje smanjenja opterećenja životne sredine korišćenjem principa „zagađivač plaća” i „korisnik plaća”. U skladu sa tim, rashodi po osnovu štete nanosene životnoj sredini su bar delimično uključeni u troškove proizvodnje.

Sredstva koja se prikupljaju u budžetskim fondovima za životnu sredinu lokalnih samouprava su naknade za: zagađivanje životne sredine; za supstance koje oštećuju ozonski omotač i plastične kese; za emisije SO₂, NO₂, praškastih materija i otpad (u iznosu od 40% visine naknada, 60% je deo republičkog budžeta); i naknade za zaštitu i unapređivanje životne sredine (šifra 714562) (100 % visine naknade).

Porezi

Porezi u oblasti životne sredine su jedan od ekonomskih instrumenata za kontrolu zagađenja i upravljanje prirodnim resursima, koji za cilj imaju uticaj na ponašanje ekonomskih subjekata, proizvođača i potrošača.

Republički zavod za statistiku obračunava poreze u oblasti životne sredine, koji prema metodologiji Eurostata obuhvataju četiri vrste poreza: energetske poreze, porezi u oblasti saobraćaja, porezi na zagađivanje životne sredine i porezi na korišćenje resursa. Prihodi od ovih poreza su prihodi državnih institucija i organizacija, na različitim nivoima vlasti, odnosno samo deo tih prihoda je prihod budžetskih fondova za životnu sredinu na svim nivoima. Ovaj porez plaćaju domaćinstva, industrijske grane, saobraćaj, trgovina...

Sredstva za subvencije i druge podsticajne mere

Indikator prati ekonomske podsticaje države u oblasti zaštite životne sredine.

Međunarodne finansijske pomoći

Indikator prikazuje međunarodne finansijske pomoći - donacije i kredite za sektore „Zaštita životne sredine” i „Vodosnabdevanje i sanacija otpada”.

Izvor: <http://indicator.sepa.gov.rs/pretrazivanje-indikatora/indikatorilat/allfindr/f57b73a8f754485aaba84c8baca4ddf9>

2.1. Podaci o izvorima finansiranja zaštite životne sredine u opštinama/gradovima u četiri okruga mreže Ekonet

U tabelama 1, 2, 3 i 4 su navedeni podaci dobijeni upitnikom i desktop istraživanjem a odnose se na finansiranje životne sredine na lokalnom nivou u četiri okruga.

Tabela 1. Rasinski okrug

Opština/Grad	Da li grad/opština ima budžetski fond za zaštitu životne sredine (koji su izvori prihoda)?	Da li se donosi i usvaja godišnji program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine	Koji je procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine u 2020. god.
Kruševac	Nisu dostavili podatke	Nisu dostavili podatke	Nisu dostavili podatke

Trstenik	Nisu dostavili podatke	Nisu dostavili podatke	Nisu dostavili podatke
Aleksandrovac	DA (JLS , Opštinske ekološke takse)	DA	Nepoznat
Brus	DA	DA	Bez odgovora
Ćićevac	NE	NE*	72,50%
Varvarin	DA (sredstva budžeta, donacije)	DA	35,63%

** Iako je odgovor iz opštine Ćićevac NE, navode da ostvaruju Prihode iz budžeta kroz naknadu za zaštitu i unapređenje životne sredine iz koje se finansira Program za zaštitu i unapređenje životne sredine*

Tabela 2. Zaječarski okrug

Opština/Grad	Da li grad/opština ima budžetski fond za zaštitu životne sredine (koji su izvori prihoda)?	Da li se donosi i usvaja godišnji program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine	Koji je procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine u 2020. god.
Zaječar	DA (naknada za zaštitu i unapređivanje životne sredine 40% naknade za zagađivanje životne sredine (60% su prihod Republike)	DA	58,29%
Knjaževac	DA (naknada za zaštitu i unapređivanje životne sredine 40% naknade za zagađivanje životne sredine (60% su prihod Republike) EKO takse	DA	100%
Boljevac	DA (naknada za zaštitu životne sredine i drugi prihodi budžeta)	DA	91,92%
Sokobanja	DA (naknada za zagađivanje životne sredine)	DA	100%

Tabela 3. Zlatiborski okrug

Opština/Grad	Da li grad/opština ima budžetski fond za zaštitu životne sredine (koji su izvori prihoda)?	Da li se donosi i usvaja godišnji program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine	Koji je procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine u 2020. god.
Sjenica	DA	DA	25%
Prijepolje	DA	DA	
Užice	DA	DA	100%
Bajina Bašta	DA	DA	
Požega	Nepoznato	Nepoznato	40%
Arilje	DA	Nepoznato	
Čajetina	DA	DA	
Kosjerić	DA	DA	
Priboj	DA	DA	
Nova Varoš	DA	DA	

Tabela 4. Zapadno-bački okrug

Opština/Grad	Da li grad/opština ima budžetski fond za zaštitu životne sredine (koji su izvori prihoda)?	Da li se donosi i usvaja godišnji program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine	Koji je procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine u 2020. god.
Sombor	DA	DA	
Apatin	Podatak za 2020 nepoznat	Podatak za 2020 nepoznat	

Kula	DA	DA	
Odžaci	DA	DA	

Na pitanje “**Da li se donosi i usvaja godišnji program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine**” gotovo sve opštine/gradovi su odgovorili potvrdno, za one koji nisu dostavili podatke kroz upitnik desktop analizom je utvrđeno takođe da usvajaju godišnji program. Kada je u pitanju **procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine on se značajno razlikuje među opštinama** od svega 25% u Sjenici do 100% u Knjaževcu, Sokobanji, Užicu na osnovu dostavljenih podataka. Za opštine koje nisu dostavile popunjene upitnike nije bilo moguće desktop analizom pronaći podatak o procentu namenski utrošenih sredstava za program zaštite životne sredine.

U skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine, sredstva od eko-naknada su namenska i moraju se trošiti kroz Program korišćenja sredstava budžetskog fonda za zaštitu životne sredine. Zbir prihoda od ovih naknada je najmanji iznos koji je, u skladu sa zakonom, morao da se potroši u okviru fonda. Ukoliko se u jednoj godini ne realizuju sve aktivnosti i ne utroši sav novac, neutrošen iznos se, u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu, prenosi u narednu godinu i čini prenete prihode Fonda.

Od decembra 2015. godine, izmenama Zakona o budžetskom sistemu, sredstva od eko-naknada prestala su da budu namenska. To je omogućilo organima vlasti da bez ograničenja i sada ne kršeći zakon, nastave da prenamenjuju sredstva i troše ih u druge svrhe.

Preporuka: Uvidom u godišnje programe korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine dobila bi se informacija da li su i suštinski sredstva namenski potrošena jer često postoje aktivnosti koje se sprovode kroz Fond i sredstvima Fonda finansiraju, a koje pripadaju drugim oblastima, kao što su poljoprivreda (funkcija 421), energija (grupa funkcija 43), ili višenamenski razvojni projekti (funkcija 474).

U Pravilniku o standardnom klasifikacionom okviru i kontnom planu za budžetski sistem (https://www.paragraf.rs/propisi/pravilnik_o_standardnom_klasifikacionom_okviru_i_kontnom_planu_za_budzetski_sistem.html) navedene su grupe koje podpadaju pod Kategoriju Zaštite životne sredine:

Kategorija 5 - Zaštita životne sredine

Klasifikacija zaštite životne sredine napravljena je na osnovu Klasifikacije aktivnosti zaštite životne sredine, koja je obrađena u Evropskom sistemu za prikupljanje ekonomskih podataka o

životnoj sredini Kancelarije za statistiku pri Evropskoj zajednici. Kategorija 5 - Zaštita životne sredine sadrži grupe, i to:

51 - Upravljanje otpadom;

52 - Upravljanje otpadnim vodama;

53 - Smanjenje zagađenosti;

54 - Zaštita biljnog i životinjskog sveta i krajolika;

55 - Zaštita životne sredine - istraživanje i razvoj;

56 - Zaštita životne sredine neklasifikovana na drugom mestu.

Program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine odobrava nadležno Ministarstvo kome LS dostavlja Godišnji izveštaj o korišćenju sredstava budžetskog fonda za zaštitu životne sredine. Do ovih dokumenata za pojedinačne opštine najčešće nije moguće doći desktop analizom jer nisu objavljeni na sajtovima. Kako bi se u sva četiri okruga dobili merljivi i uporedivi podaci o finansiranju zaštite životne sredine na lokalnom nivou neohodno je potraživati pomenuta dokumenta putem Zahteva za dostupnost informacija od javnog značaja. Uvid u informacije i sistematičnost podataka omogućila bi mreži Ekonet kontinuirano praćenje namenskog trošenja sredstava iz budžetskog fonda svih opština iz godine u godinu kao indikator.

2.2. Projekti za unapređivanje stanja u upravljanju otpadom na lokalnom nivou

Od ispitanika je traženo da navedu do tri projekta iz oblasti upravljanja otpadom koja su nedavno realizovana ili se trenutno realizuju u njihovoj opštini/gradu a značajno utiču na stanje sistema upravljanja otpadom.

U prilogu je dat tabelarni prikaz projekata za koje su dostavljeni podaci (Tabela 5.)

Rasinski okrug	Kruševac	Primarna selekcija otpada na mestu nastanka – saradnja sa GIZ-om Upravljanje otpadom u kontekstu klimatskih promena – saradnja sa GIZ
	Trstenik	Projekat sanacije, remedijacije i zatvaranja deponije "Osaonica", opština Trstenik
	Brus	Upravljanje čvrstim otpadom u kontekstu klimatskih promena
	Ćičevac	Projekat „Stop divljim deponijama“ Projekat „Uvođenje primarne separacije“ GIZ Projekat „Upravljanje otpadom u kontekstu klimatskih promena“ GIZ Projekat sanacije i rekultivacije nesani tarne deponije
	Varvarin	Čišćenje "divljih" deponija, Izrada projekta sanacije deponije, Upravljanje otpadom u kontekstu klimatskih promena Uvođenje primarne separacije
Zaječarski okrug	Zaječar	U postupku je izrada dokumentacije u cilju realizacije Regionalnog centra za upravljanje otpadom „Halovo 2“ na teritoriji Zaječara Uklanjanje divljih deponija Izvršena je nabavka kontejnera za primarnu reciklažu (papir-karton, PET ambalaža, staklena i metalna ambalaža) za gradsko područje, kako bi se otpočelo sa razdvajanjem otpada na mestu nastanka
	Knjaževac	Tehnička dokumentacija za transfer stanicu, Izgradnja transfer stanice, Čišćenje divljih deponija
	Boljevac	Projekat sanacije, zatvaranja I rekultivacije postojeće nesani tarne opštinske deponije „Obla“ Boljevac
	Sokobanja	Izrada projekta sanacije postojećeg odlagališta otpada u Sokobanji, Čišćenje divljih deponija, Postavljanje kontejnera za selekciju otpada (plastika, karton, papir, metal-limenke)
Zapadno- bački okrug	Sombor	Izgradnja Regionalnog centra za upravljanje otpadom na lokaciji Rančevo Saniranje divljih deponija
	Apatin	
	Kula	
	Odžaci	

Zlatiborski okrug	Užice	EXCHANGE 4 Otpad nije smeće SUBREC Predgrađa recikliraju BWL Uspostavljanje sistema za održivo upravljanje kabastim otpadom EISP 2 Primarna separacija otpada 2011. godine započeta primarna selekcija otpada (146 kontejnera za suvi otpad (papir, karton, tetrapak, plastika, tekstil, obuća, metalna ambalaža) i 16 kontejnera plave boje za odlaganje staklene ambalaže. SUBREC projekat prekogranične saradnje sa Tuzlom, od 2020.god. - 2500 kanti za suvi i 2500 kanti za mokri otpad po Mesnim zajednicama. U okviru projekta je postavljeno i 20 kontejnera za ambalažno staklo.
	Požega	Transfer stanica
	Arilje	Zajedno do manje otpada – ovi korak ka Evropi 2011
	Kosjerić	
	Čajetina	Projekat “Otpad nije smeće” 2015
	Bajina Bašta	
	Priboj	
	Prijepolje	Sanacija deponije Stanjevine Projekt prevencije nelegalog odlaganja otpada i uklanjanja u 2021. godini na teritoriji opštine Prijepolje
	Nova Varoš	Završetak projekta projektovanja i opremanja Reciklažnog centra - papir, pet ambalaža, staklo, metal Uklanjanje divljih deponija
	Sjenica	

Tabela 5.

Na osnovu dostavljenih podataka može se zaključiti da se projekti usmereni ka upravljanju otpadom na lokalnom nivou najčešće bave čišćenjem divljih deponija, sanacijom nesanitarnih smetlišta, uvođenjem i unapređivanjem sistema primarne separacije otpada, infrastrukturnim projektima (transfer stanice...)...Značajno je izdvojiti da su se u nekim opštinama Rasinskog okruga realizovali projekti na temu Upravljanja otpadom u kontekstu klimatskih promena, čime se tema upravljanja otpadom svakako nameće kao tema neraskidivo povezana sa drugim aspektima i oblastima zaštite životne sredine. Takođe u Užicu je realizovan projekat BWL Uspostavljanje

sistema za održivo upravljanje komunalnim otpadom koji svojim karakteristikama podpada pod komunalni otpad, što je veoma značajno sa stanovišta količine ovog otpada koji se deponuje.

3. Upravljanje otpadom na lokalnom nivou

3.1. Zakonska regulativa, planska i strateška dokumenta

Pod otpadom se podrazumeva svaki materijal ili predmet koji nastaje u toku obavljanja proizvodne, uslužne ili druge delatnosti, predmeti isključeni iz upotrebe, kao i otpadne materije koje nastaju u potrošnji i koje sa aspekta proizvođača, odnosno potrošača nisu za dalje korišćenje i moraju se odbaciti.

Neadekvatno upravljanje otpadom predstavlja jedan od najvećih problema sa aspekta zaštite životne sredine Republike Srbije.

Održivo upravljanje otpadom često ima ključnu ulogu u održivom ekonomskom razvoju društvenih zajednica jer u značajnoj meri povećava efikasnost korišćenja raspoloživih resursa.

Otpad se deli prema tri kriterijuma: prema **sastavu** (staklo, plastika, papir, karton, limenke, ee otpad...), **mestu nastanka** (komunalni, industrijski, poljoprivredni, ambalažni, medicinski...) i **toksičnosti** (opasan, neopasan, inertan).

Donošenjem Zakona o upravljanju otpadom (https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_upravljanju_otpadom.html) i Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu (https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_ambalazi_i_ambalaznom_otpadu.html), kao i odgovarajućih podzakonskih akata uspostavljen je zaokružen sistem upravljanja otpadom u najvećoj meri usklađen sa zakonskom regulativom i praksom u EU. Upravljanje komunalnim otpadom bliže se određuje Zakonom o komunalnim delatnostima (https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_komunalnim_delatnostima.html)

Radi planiranja upravljanja otpadom donose se planski dokumenti i to:

- 1) strategija upravljanja otpadom (Nacionalni plan upravljanja otpadom je sastavni deo Strategije);
- 2) programi prevencije stvaranja otpada;

3) regionalni plan upravljanja otpadom (Postupak izrade i donošenja Regionalnog plana uređuje se sporazumom skupština jedinica lokalne samouprave, u skladu sa zakonom. Upravljanje otpadom na teritoriji dve ili više jedinica lokalne samouprave vrši se u skladu sa regionalnim i lokalnim planom upravljanja otpadom);

4) lokalni plan upravljanja otpadom (Skupština jedinice lokalne samouprave donosi Lokalni plan upravljanja otpadom kojim definiše ciljeve upravljanja otpadom na svojoj teritoriji u skladu sa Strategijom. Lokalni plan upravljanja otpadom priprema služba jedinice lokalne samouprave nadležna za poslove upravljanja otpadom u saradnji sa drugim organima nadležnim za poslove privrede, finansija, zaštite životne sredine, urbanizma, kao i sa predstavnicima privrednih društava, odnosno preduzeća, udruženja, stručnih institucija, nevladinih i drugih organizacija koje se bave zaštitom životne sredine, uključujući i organizacije potrošača);

Regionalni i Lokalni planovu upravljanja otpadom donose se za period važenja od 10 godina sa obavezom ponovnog razmatranja na 5 godina i mogućnošću revidiranja i ponovnog usvajanja za narednih 10 godina.

Ovim planovima su obuhvaćeni:

1. ciljevi koje treba ostvariti u pogledu ponovne upotrebe i reciklaže otpada u oblasti koja je obuhvaćena planom;
- 2. program sakupljanja otpada iz domaćinstva;**
- 3. program sakupljanja opasnog otpada iz domaćinstava;**
4. program sakupljanja komercijalnog otpada;
5. program upravljanja industrijskim otpadom;
- 6. predlozi za ponovnu upotrebu i reciklažu komponenata komunalnog otpada;**
- 7. program smanjenja količina biorazgradivog i ambalažnog otpada u komunalnom otpadu;**
- 8. program razvijanja javne svesti o upravljanju otpadom;**
9. lokacije postrojenja za sakupljanje otpada, tretman, odnosno ponovno iskorišćenje i odlaganje otpada, uključujući podatke o lokacijskim uslovima;
- 10. mere sanacije neuređenih deponija;**
- 11. nadzor i praćenje planiranih aktivnosti i mera;**
12. procena troškova i izvore finansiranja za planirane aktivnosti;
- 13. rokovi za izvršenje planiranih mera i aktivnosti;**

U prilogu (Tabela 6.) nalazi se pregled dostupnosti i perioda važenja dokumenta - Lokalni plan upravljanja otpadom u 4 okruga na osnovu dobijenih podataka i desk top analize.

	Period važenja dokumenta je istekao	Važeći dokument	Dokument nije dostupan na sajtu
Rasinski okrug	Trstenik	Kruševac	Ćićevec (u planu)
	Aleksandrovac	Brus (čeka se usvajanje)	
		Varvarin	
Zlatiborski okrug	Užice	Arilje	Požega
	Priboj	Čajetina	Kosjerić
	Prijepolje	Bajina Bašta	Sjenica
	Nova Varoš		
Zaječarski okrug	Boljevac	Knjaževac	Zaječar (u planu)
		Sokobanja	
Zapadnobački okrug	Apatin	Sombor (2011-2021) sa perspektivom do 2028	
	Kula		
	Odžaci		

Tabela 6.

Na sajtu agencije za zaštitu životne sredine dostupni su Lokalni planovi upravljanja otpadom za gotovo sve opštine i gradove. Podatke je moguće potražiti na sledećem linku:

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=20180&id=20060&akcija>ShowAll>

Na osnovu dostavljenih podataka zaključak je da gotovo sve opštine i gradovi imaju usvojen Lokalni plan upravljanja otpadom, a tamo gde postoji ili je u planu Regionalni centar upravljanja otpadom, postoje i Regionalni planovi i međuopštinski sporazumi. Period važenja mnogih planova je istekao sa

predpostavkom da se revidiranje predhodnih i usvajanje novih planira nakon usvajanja Nacionalnog Programa upravljanja otpadom za period 2022-2031.

Dalje, ne postoji uvid u stepen ostvarivanja planiranih mera i aktivnosti iz Lokalnih i Regionalnih planova što bi u značajnoj meri doprinelo praćenju ostvarivanja planiranog na lokalnom nivou u svim opštinama i gradovima obuhvaćenim istraživanjem.

Preporuka je da se, za potrebe mreže Ekonet, u formi Zahteva za informacije od javnog značaja godišnje potražuju informacije o ostvarivanju rokova za planirane mere i aktivnosti iz Lokalnih planova.

3.2. Integralni sistem upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom predstavlja sprovođenje propisanih mera za postupanje sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana, i odlaganja otpada, uključujući i nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom posle zatvaranja;

U Srbiji je praktično jedini način upravljanja otpadom odlaganje na lokalne deponije, koje, sa veoma malo izuzetaka, ne zadovoljavaju ni osnovne higijenske i tehničko-tehnološke uslove, a pored svega neka od postojećih odlagališta su praktično popunjena. U Srbiji je, prema postojećem stanju, vrlo malo deponija koje se mogu uključiti u sanitarne deponije. Integralni sistem upravljanja otpadom predstavlja niz delatnosti i aktivnosti koji podrazumeva:

prevenciju nastajanja otpada,

smanjenje količine otpada i njegovih opasnih karakteristika,

tretman otpada,

planiranje i kontrolu delatnosti i procesa upravljanja otpadom,

transport otpada,

uspostavljanje, rad, zatvaranje i održavanje postrojenja za tretman otpada,

monitoring,

savetovanje i obrazovanje u vezi delatnosti i aktivnosti na upravljanju otpadom.

Upravljanje otpadom predstavlja sprovođenje propisanih mera za postupanje sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana, i odlaganja otpada, uključujući i nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom posle zatvaranja.

U Nacionalnoj strategiji upravljanja otpadom koja trenutno važi, prikazano je rešenje koje obuhvata formiranje mreže 5 vrsta infrastrukturnih objekata na području Srbije u funkciji efikasnog upravljanja otpadom, koji su prikazani u tabeli 7.:

<i>Vrsta objekta</i>	<i>Broj objekata</i>
<i>Regionalne sanitarne deponije</i>	29
<i>Transfer stanice</i>	44
<i>Reciklažni centri</i>	17
<i>Centri za kompostiranje</i>	7
<i>Spalionice komunalnog otpada</i>	4

Tabela 7. (Izvor: Agencija za zaštitu životne sredine)

U članu 6 Zakona o upravljanju otpadom stoji da je jedno od načela upravljanja otpadom:

Načelo blizine i regionalnog pristupa upravljanju otpadom

*Otpad se tretira ili odlaže što je moguće bliže mestu njegovog nastajanja, odnosno u regionu u kojem je proizveden da bi se u toku transporta otpada izbegle neželjene posledice na životnu sredinu. Izbor lokacije postrojenja za tretman odnosno ponovno iskorišćenje ili odlaganje otpada vrši se u zavisnosti od lokalnih uslova i okolnosti, vrste otpada, njegove zapremine, načina transporta i odlaganja, ekonomske opravdanosti, kao i od mogućeg uticaja na životnu sredinu. **Regionalno upravljanje otpadom obezbeđuje se razvojem i primenom regionalnih strateških planova zasnovanih na evropskom zakonodavstvu i nacionalnoj politici.***

U tabeli 8. je prikaz plana Regionalnog upravljanja otpadom za opštine/gradove po okruzima.

Okруг	Grad/Opština	Regionalno upravljanje otpadom	Napomena
Rasinski	Kruševac Varvarin Aleksandrovac Brus Ćićevac	Regionalni centar za upravljanje otpadom "Kruševac-Srnje"- u planu	Na postojećoj lokaciji deponije Srnje sa planiranim početkom rada 2024. godine

	Trstenik	Regionalni centar za upravljanje otpadom Kraljevo – u planu	Uspostavljanje regionalnog centra Kraljevo je u planu, trenutno se određuje buduća lokacija (predlog postojeća deponija Kraljeva)
Zaječarski	Zaječar Boljevac	Regionalni centar "Halovo" u Zaječaru - u planu	Određena lokacija Regionalnog centra za upravljanje komunalnim otpadom "Halovo" - neposredno pored postojeće lokalne deponije grada Zaječara. Usvojen je plan detaljne regulacije "Halovo".
	Knjaževac		U Knjaževcu se očekuje završetak izgradnje transfer stanice u 2022 godini, na koju će otpad dovoziti i Opština Sokobanja a sporazumom je predviđeno da se otpadod vozi na Regionalnu deponiju Pirot do uspostavljanja Regionalnog centra "Halovo"
	Sokobanja	Regionalni centar "Keleš" u Nišu - u planu	Još uvek nije uspostavljen regionalni centar za Niški region kom Sokobanja pripada. U planu je po sporazumu priključivanje Regionalnoj deponiji Pirot

Zlatiborski	Požega Arilje Bajina Bašta Kosjerić Užice Čajetina	Regionalni centar upravljanja otpadom "Duboko"	Regionalni centar za upravljanje otpadom "Duboko" se nalazi u Užicu U planu je izgradnja transfer stanice u Požegi
	Nova Varoš Priboj Prijepolje Sjenica	Regionalni centar za uravljanje otpadom "Banjica" u Novoj Varoši - u planu	U toku je izgradnja transfer stanice Banjica, nedaleko od Bistrice, sa reciklažnim dvorištem gde će se selektovati otpad iz Prijepolja, Priboja i Nove Varoši a potom transportovati na Regionalnu sanitarnu deponiju Duboko u Užicu do izgradnje regionalnog centra u Novoj Varoši.
Zapadno-bački	Sombor Apatin Kula Odžaci	Regionalni centar za upravljanje otpadom "Rančevo" u Somboru - u planu	Otvaranjem Regionalnog centra Rančevo bile bi zatvorene i sanirane i sve deponije u ovom okrug – osim na lokaciji postojeće deponije u Rančevu kod Sombora gde se priprema izgradnja Centra.

Tabela 8

3.3. Evidencija divljih i nesanitarnih deponija (smetlišta) u opštinama/gradovima četiri okruga mreže Ekonet

Divlja deponija predstavlja bilo kakvo smetlište gde se otpad odlaže bez poštovanja sanitarnih propisa i zakonskih regulativa. Najčešće nastaje kao posledica neodgovornosti nadležnih institucija i samih stanovnika. U najvećem broju slučajeva divlje deponije se javljaju u seoskim sredinama i prigradskim naseljima. Otpadni materijal na ovakvim divljim deponijama u nerazgrađenom, polurazgrađenom i često spaljenom obliku, lako dolazi u kontakt sa zemljištem,

vodom i vazduhom. Materije koje se u najvećoj meri emituju pri sagorevanju jesu azotni i sumporni oksidi, dioksidi, furani i teški metali a pored toga emituje se i snažan, jako neprijatan miris. Takođe pri atmosferskim padavinama dolazi do rastvaranja i spiranja štetnih materija koje se zatim infiltriraju i direktno zagađuju zemljište i podzemne vode dok će se vetar pobrinuti da se zagađujuće supstance prošire i na veće udaljenosti. U Srbiji ih je, prema gruboj proceni, doskora bilo oko tri i po hiljade, ali se ubrzano radi na njihovom čišćenju. **Procena je da se čak oko 20% stvorenog komunalnog otpada u zemlji uopšte ne prikuplja organizovano, već završava na nekoj od divljih deponija.**

U Zakonu o upravljanju otpadom se navodi: ***Jedinica lokalne samouprave dužna je da izvrši evidenciju divljih deponija i postojećih nesanitarnih deponija - smetlišta na svojoj teritoriji i da obezbedi njihovo uklanjanje i sanaciju.***

Registar divljih deponija, po dostavljenim podacima imaju Boljevac, Sjenica i Bajina Bašta. Za ostale gradove i opštine podaci ili nisu dostavljeni ili ne postoji evidencija divljih deponija u vidu registra divljih deponija na teritoriji JLS. Broj prijavljenih neuređenih deponija u opštinama/gradovima koji su dostavile podatke o tome su: Brus 20, Sombor 15, Zaječar 42.

Na sajtu Agencije za zaštitu životne sredine dostupan je Registar divljih deponija za sve opštine/gradove u Srbiji sa evidencijom da li je i koji broj prijavila Jedinica lokalne samouprave opštine/grada ili sami građani. (<http://www.nrizgis.sepa.gov.rs/kdd/>)

Na pitanje da li postojeće deponije na kojima se odlaže komunalni otpad ispunjavaju zakonom propisane sanitarne uslove, odnosno da li se komunalni otpad odlaže na nesanitarnu ili sanitarnu deponiju odgovori po opštinama prikazani su u tabeli 9.:

<i>Opština</i>	<i>Tip deponije</i>
<i>Kruševac</i>	Sanitarna deponija Srnje
<i>Trstenik</i>	Nije precizirano odgovorom
<i>Aleksandrovac</i>	Nesanitarna deponija
<i>Brus</i>	Nesanitarna deponija
<i>Varvarin</i>	Nesanitarna deponija
<i>Ćićevac</i>	2 nesanitarne deponije

<i>Sombor</i>	Nesanitarna deponija
<i>Požega</i>	Nesanitarna deponija
<i>Nova Varoš</i>	Nesanitarna deponija
<i>Zaječar</i>	Nesanitarna deponija
<i>Knjaževac</i>	Nesanitarna deponija
<i>Boljevac</i>	Nije precizirano odgovorom
<i>Sokobanja</i>	Nije precizirano odgovorom

Tabela 9

3.4. Primarna separacija otpada (odvojeno sakupljanje, sortiranje i reciklaža otpada)

Zakonom o upravljanju otpadom se definiše sledeće:

Jedinica lokalne samouprave, u skladu sa lokalnim planom, uređuje i organizuje:

- 1) selekciju i odvojeno sakupljanje otpada, uključujući i učestalost sakupljanja otpada radi reciklaže (papir, metal, plastika i staklo);
- 2) obezbeđuje odlaganje otpada iz domaćinstva u kontejnere ili na drugi način;
- 3) obezbeđuje i oprema centre za sakupljanje otpada iz domaćinstva koji nije moguće odložiti u kontejnere za komunalni otpad (kabasti, biorazgradivi i drugi otpad), uključujući i opasan otpad iz domaćinstva.

Domaćinstva i drugi proizvođači komunalnog otpada vrše selekciju komunalnog otpada radi reciklaže.

Iako je primarna separacija u Srbiji propisana zakonom i predviđa odvajanje reciklabila u posebno označene kontejnere, separacija ne funkcioniše u praksi na zadovoljavajućem nivou.

Jedan od najvećih značaja reciklaže je drastično smanjenje količina industrijskog i komunalnog otpada koji se moraju odložiti na sanitarne deponije, čime se vek korišćenja deponija produžava i značajno usporava proces iscrpljivanja prirodnih resursa i emisije iz deponija. Razlozi za potrebu povećanog iskorišćavanja otpada su višestruki: saznanje o ograničenim prirodnim resursima i potrebi racionalnog korišćenja onoga čime se raspolaže, propisi o zaštiti životne sredine definišu strožije uslove za odlaganje otpada, pa je neophodno da se reciklažom smanji količina otpada koja

se odlaže na deponiju, teškoće pri obezbeđenju lokacija za nove deponije ukazuju na reciklažu kao jednu od mogućnosti smanjivanja potreba za novim deponijama. **Tipične komponente sistema reciklaže otpada u cilju iskorišćenja materijala i izdvajanja korisnog otpada su: izdvajanje različitih komponenti na izvoru nastajanja otpada (iz domaćinstva, radnji, institucija, sakupljanje na ulici ili u centrima gde se sakuplja reciklabilan otpad - primarna separacija), izdvajanje reciklabilnih materijala iz ukupne mase otpada u postrojenjima za separaciju reciklabilnog otpada, priprema izdvojenih reciklabilnih materijala na linijama za baliranje (papir, plastika), presovanje (metal), mlevenje (staklo).**

U tabeli 10 je prikaz uspostavljenog sistema primarne separacije otpada u opštinama/gradovima u četiri okruga mreže Ekonet pri čemu se za opštine Brus, Priboj, Prijepolje, Sjenica, Apatin, Kula, Odžaci podaci o primarnoj separaciji otpada nisu dostavljeni a desktop analizom nije bilo moguće ustanoviti relevantne podatke.

U svim ostalim opštinama/gradovima primarna separacija otpada je uspostavljena, sa zaključkom da nemamo podatke o procentu pokrivenosti teritorije pojedinačnih opština sistemom primarne separacije kao ni podatke o količinama prikupljenih reciklabila na godišnjem nivou od strane JKP. Kako bi se pratila efikasnost uspostavljenog sistema potrebni su podaci o pokrivenosti teritorije i količinama odvojeno sakupljenog otpada i njegovog udela u ukupnoj količini sakupljenog komunalnog otpada na godišnjem nivou. Takođe praćenje količina značajno je za procenu dostizanja nacionalnih ciljeva za reciklažu za pojedine vrste otpada.

Okруг	Grad/opština	Reciklažni centar	Kontejneri odvojeno sakupljanje reciklabila	Kontejneri sakupljanje mešanih reciklabila	Kante za individualna domaćinstva
Rasinski okrug	Kruševac	PET, PVC folija, karton, papir, limenkeistaklo	Staklo, PET, papir/karton		U dve mesne zajednice
	Trstenik		PET		
	Aleksandrovac		PET; papir/kartona		
	Brus				
	Ćićevac		PET		
	Varvarin	Staklo; papir/karton; PET	PET, Staklo, papir/karton		
Zlatiborski okrug	Užice			papir/karton, metal, PET	papir/karton, metal, PET
	Požega		Papir/karton; PET		

	Arilje			papir, karton, metal, PET	papir, karton, metal, PET
	Kosjerić		Papir/karton; PET; staklo		
	Čajetina	3 reciklažna ostrva (u planu izgradnja 4.)	Papir/karton; PET		
	BajinaBašta				Kese za papir/karton, PET, metal, tetra pak, staklo, gumeni predmeti, drveni predmeti, obuća I odeća
	Priboj				
	Prijepolje				
	Nova Varoš	papir/karton, najlon, PET	Papir/karton, najlon, PET		
	Sjenica				
Zaječarski okrug	Zaječar		PET, staklo, papir, limenke		
	Knjaževac		PET		
	Boljevac		papir/karton; PET		
	Sokobanja		PET, papir i staklo		
Zapadno-bački okrug	Sombor	PET, tvrda plastika, folija, papir/karton, staklo i tetrapak	PET, limenke, otpadna folija, papir/karton, staklo		
	Apatin				
	Kula				
	Odžaci				

Tabela 10

3.5. Dozvole za upravljanje otpadom, katalog otpada

Zakonom o upravljanju otpadom bliže se određuje i upravljanje komunalnim otpadom. U Zakonu, članu 43. stoji: *Zabranjeno je mešati opasan otpad sa komunalnim otpadom. Komunalni otpad koji je već izmešan sa opasnim otpadom razdvaja se ako je to ekonomski isplativo, u protivnom, taj otpad se smatra opasnim. Shodno tome, edukacija stanovništva o opasnom otpadu koji je poreklom iz domaćinstava je od izuzetnog značaja, takođe još uvek ne postoji u potpunosti uspostavljen kontinuiran lanac pravilnog zbrinjavanja određenih vrsta opasnog*

otpada koji su poreklom iz domaćinstava (lekovi, sredstva za zaštitu bilja, hemikalije, način odlaganja ambalaže koja sadrži opasne supstance...) *Domaćinstva su dužna da odlažu svoj otpad u kontejnere ili na druge načine, koje obezbeđuje jedinica lokalne samouprave, a opasan otpad iz domaćinstva (otpadne baterije i akumulatori, ulja, otpad od električnih i elektronskih proizvoda, boje i lakovi, pesticidi i dr.) da predaju u centre za sakupljanje otpada iz domaćinstva ili ovlašćenom pravnom licu za sakupljanje opasnog otpada.*

Iako zakon propisuje dužnost domaćinstava da na adekvatan način odvajaju opasan otpad i predaju ga u za to određene centre praksa pokazuje da takav vid odvajanja opasnog otpada u većini opština nije dostupan ili je povremeno dostupan. U kontekstu dostupnosti i postojanja operatera za prikupljanje, skladištenje, transport i tretman određenih vrsta opasnog otpada koji potiču iz domaćinstava od izuzetnog je značaja promovisanje Baze dozvola za upravljanje otpadom u kojoj su sadržani podaci o svim operaterima u Republici Srbiji koji adekvatno zbrinjavaju određenu vrstu otpada.

U Zakonu o upravljanju otpadom u članu 69 se navodi **obaveza Obaveštavanja javnosti o zahtevima za izdavanje dozvola od nadležnih organa, između ostalog i od nadležnog organa JLS:** *Nadležni organ za izdavanje dozvole obaveštava javnost o prijemu zahteva za izdavanje dozvole, dokumentaciji koja je podneta uz zahtev i izdatoj dozvoli putem sredstava javnog informisanja ili interneta, odnosno na uobičajen lokalni način.* Takođe u članu 76 se navodi: *Nadležni organ za izdavanje dozvole za upravljanje otpadom, odnosno potvrde o izuzimanju od obaveze pribavljanja dozvole dužan je da vodi registar izdatih dozvola, odnosno registar izdatih potvrda o izuzimanju od obaveze pribavljanja dozvole i da podatke iz registra dostavlja Agenciji u roku od 15 dana od dana upisa u registar. Podaci upisani u registre iz ovog člana su javni.*

JLS kao jedan od nadležnih organa za izdavanje dozvola, po zakonu je dužna da vodi registar izdatih dozvola i da ga dostavi javnosti na uvid

Registar izdatih dozvola za upravljanje otpadom dostupan je na sajtu svega 8 opština od ukupno 24 opštine iz četiri okruga mreže Ekonet.

U registru izdatih dozvola za upravljanje otpadom na sajtu SEPA (<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=20174&id=20055&akcija>ShowExternal>) su dozvole svih nadležnih organa koji ih izdaju, a operateri mogu obavljati delatnost iz dozvole na teritoriji jedne ili više opština bez obzira koji organ je izdao dozvolu, ako je dozvolom to definisano. Na primer, dozvolu može izdati Grad Čačak a operater može vršiti delatnost i u Užicu Baza ovih dozvola je šira od baze lokalnih dozvola a obuhvata i lokalne dozvole. **Za pretragu je jednostavnija, ažurira se redovno i preporuka je da opštine link ka ovoj bazi podele na svojim**

sajtovima kako bi generatori otpada po indeksnom broju lakše pronalazili najbližeg i najpovoljnijeg operatera

Otpad se razvrstava prema Katalogu otpada koji je usklađen s Evropskim katalogom otpada (European List of Waste/European Waste Catalog). U okviru Kataloga, otpad je sistematizovan, prvenstveno, prema delatnostima u okviru kojih je generisan, ali i prema tipu otpada, materijalima ili procesima. U Katalogu otpada je sistematizovano više od 800 vrsta otpada, podeljenih u 20 grupa, koje se označavaju dvocifrenim brojevima. Svaka od navedenih grupa sadrži podgrupe koje su označene sa četiri cifre. Grupe i podgrupe upućuju na odgovarajuću vrstu otpada.

U Katalogu otpada komunalni otpad je prikazan u grupi „20”. Katalog otpada dostupa je na sajtu Agencije za zaštitu životne sredine: (<https://www.sepa.gov.rs/download/Otpad/1KatalogOtpada.pdf>)

Lista indeksnih brojeva koji se koriste za pojedine vrste komunalnog otpada data je u tabeli 11, a uz neke od njih su dodata i pojašnjenja odnosno uobičajeni, svakodnevni nazivi. **Na osnovu indeksnog broja moguće je u bazi izdatih dozvola pretražiti po opštinama koji operateri imaju dozvolu za sakupljanje, transport, skladištenje ili tretman tog otpada.**

Kategorija	Indeksni broj	Opis
Staklene flaše i tegle od zelenog, braon ili bezbojnog stakla ili mešane	15 01 07	
Ravno staklo	20 01 02	
Papir, mešani papir, karton, knjige	20 01 01	Novine, kancelarijski papir, ali ne ambalaža
Papirna i kartonska ambalaža	15 01 01	Kutije od valovitog kartona i druga ambalaža
Aluminijumske, čelične, mešane konzerve	15 01 04	
Ostali otpadni metal, Aluminijumska folija	20 01 40	Ali ne napuštena vozila
Frižideri i zamrzivači	20 01 23* / 20 01 36	Indeksni broj zavisi da li u sebi sadrže određene hlorofluorougjovodonike ili ne
Druga bela tehnika	20 01 35* / 20 01 36	Indeksni broj zavisi da li u sebi sadrže opasne materije ili ne

Drugi elektronski otpad	20 01 35* / 20 01 36	Indeksni broj zavisi da li u sebi sadrže opasne materije ili ne
Plastika	20 01 39	
Odeća i obuća	20 01 10	
Ostali tekstil	20 01 11	
Ulje	20 01 25 / 20 01 26*	Indeksni broj zavisi da li u sebi sadrže opasne materije ili ne.
Jestiva ulja	20 01 25	
Samo zeleni otpad	20 02 01	
Drugi otpad koji se može kompostirati	20 02 01 / 20 01 08	
Drvo	20 01 37*/20 01 38	
Nameštaj	20 01 38	
Mešani materijali–otpad iz domaćinstva i sl.	20 03 01	
Fluorescentne cevi	20 01 21*	
Akumulatori – automobilski	20 01 33*	
Baterije – ne automobilske	20 01 34	
Boja	20 01 28 / 20 01 27*	Prvi indeksni broj koristiti ako je boja na bazi vode, a drugi ako je na bazi organskih rastvarača
Kabasti otpad	20 03 07	
Običan mešani otpad iz domaćinstva	20 03 01	
Odbačena vozila	16 01 04* / 16 01 06	Prvi indeksni broj koristiti ako vozila još uvek sadrže opasne zagađujuće materije
Gume	16 01 03	
Otpad sa pijaca	20 03 02	

Tabela 11

JKP su takođe operateri i u smislu sakupljanja, transporta, skladištenja i tretmana imaju odgovarajuće dozvole. Kao operateri mogu sakupljati određene vrste otpada i od pravnih lica pa je jedno od pitanja u upitniku bilo: **Da li JKP vrši sakupljanje sekundarnih sirovina od pravnih lica u Vašoj opštini/gradu?** Spisak JKP koja sakupljaju sekundarne sirovine od pravnih lica po okruzima prikazan je u tabeli 12:

<i>Kruševac</i>	<i>Povremeno, po zahtevu privrednih subjekata</i>
<i>Trstenik</i>	Po pozivu PET ambalaža
<i>Aleksandrovac</i>	Po pozivu
<i>Ćičevac</i>	PET ambalaža i karton
<i>Varvarin</i>	Karton, staklo, PET
<i>Sombor</i>	Ambalažni otpad i papir
<i>Nova Varoš</i>	Papir i karton

Tabela 12

3.5.1. Upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom na lokalnom nivou

Mnoga JKP prikupljaju ambalažu i ambalažni otpad od drugih pravnih lica.

Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu definiše se **ambalažni komunalni otpad** (*komunalni ambalažni otpad* jeste otpad od primarne i sekundarne ambalaže koji nastaje kao otpad u domaćinstvima (kućni otpad) ili u industriji, zanatskim delatnostima, uslužnim ili drugim delatnostima (komercijalni otpad), a koji je sličan otpadu iz domaćinstva u pogledu njegove prirode ili sastava i sakuplja se sa određene teritorijalne celine, u skladu sa zakonom) i **ambalažni otpad koji nije komunalni** (*ambalažni otpad koji nije komunalni otpad* je otpad od primarne, sekundarne ili tercijarne ambalaže koji nastaje kao otpad u procesu proizvodnje, maloprodaji, uslužnim i drugim delatnostima koji nije sakupljen kroz sistem sakupljanja koji organizuje javno komunalno preduzeće, odnosno drugo pravno lice ili preduzetnik).

U članu 20 ovog zakona se navodi: *Krajnji korisnik je dužan da prikupi, skladišti, odloži ili prosledi komunalni ambalažni otpad, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom i zakonom kojim se uređuje komunalna delatnost. Krajnji korisnik je dužan da komunalni ambalažni otpad razvrstava i/ili odvojeno skladišti, tako da ne bude izmešan sa drugim otpadom, kako bi mogao da bude prosleđen ili vraćen, sakupljen, ponovo iskorišćen, prerađen ili odložen u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom.*

U članu 21 stoji: *Zabranjeno je prosleđivanje ili vraćanje ambalažnog otpada koji nije komunalni otpad komunalnim preduzećima, osim kada za to postoji zaključen ugovor. Krajnji korisnik mora da obezbedi da ambalaža i ambalažni otpad koji nije komunalni otpad, koji se prosleđuje ili vraća,*

ne bude zagađen opasnim ili drugim materijama koje nisu sadržane u upakovanoj robi, a koje čine ponovno iskorišćenje ili reciklažu nemogućom ili izvodljivom jedino po nesrazmerno višem trošku.

Može se zaključiti da je problem upravljanja ambalažnim otpadom na lokalnom nivou neefikasno sprovođenje zakona u mnogim opštinama. Mnogo efikasnije bilo kada bi opštinski inspektori započinjali upravni postupak, utvrđivali činjenično stanje i sačinjavali zapisnik za rešenja a zatim republička inspekcija preuzimala dalje procesuiranje. Ovo se odnosi na one postupke gde je nadležnost u potpunosti na nivou republičke inspekcije. Takav je, Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu. U tabeli nadležnosti inspekcije na sajtu Ministarstva zaštite životne sredine (https://www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/inline-files/Tabela_nadleznosti_-_mart_2017_verzija_2%20%281%29.pdf), kada je u pitanju nadzor nad sprovođenjem zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu, u nadležnosti opštinske inspekcije je samo **Kontrola postrojenja za tretman i odlaganje ambalažnog otpada za koje dozvolu izdaje nadležni organ grada/jedinice lokalne samouprave.**

Operateri za ambalažu i ambalažni otpad na nacionalnom nivou kojima pravna lica mogu preneti svoje obaveze upravljanja svojom ambalažom i ambalažnim otpadom su:

1. SEKOPAK DOO BEOGRAD
2. EKOSTAR PAK DOO BEOGRAD
3. DELTA - PAK DOO BEOGRAD
4. CENEX DOO BEOGRAD
5. TEHNO EKO PAK D.O.O.
6. EKOPAK SISTEM D.O.O. NOVI SAD
7. UNI EKO PAK D.O.O. BEOGRAD

4. Rodna analiza na poslovima upravljanja otpadom u JLS

Urođnjavanje javnih politika kao delotvorno sredstvo za borbu protiv diskriminacije kroz (re)organizaciju, unapređenje, razvoj i evaluaciju procesa kreiranja politika od strane aktera koji su deo procesa kreiranja javnih politika, tako da je perspektiva rodne ravnopravnosti deo svih

javnih politika, na svim nivoima i u svim fazama a ključni element u urođnjavanju javnih politika, jeste rodna analiza politika, mera i programa.

Ovim istraživanjem je obuhvaćena rodna komponenta oblasti zaštite životne sredine odnosno upravljanja otpadom. Sprovođenje rodne analize i uzimanje u obzir na koji način će sve planirane mere i aktivnosti uticati na muškarce i žene i ostvarivanje rodne ravnopravnosti na svim nivoima, predstavlja zakonsku obavezu donosilaca odluka.

U tabeli 13 su predstavljeni poslovi upravljanja otpadom u opštinskim/gradskim upravama sa informacijama o broju izvršilaca i polnoj strukturi.

Okrug	Grad/opština	referent/savetnik		komunalni inspektor		ekološki inspektor	
		Broj izvršilaca	Pol(m/ž)	Broj izvršilaca	Pol(m/ž)	Broj izvršilaca	Pol(m/ž)
Rasinski okrug	Kruševac						
	Trstenik						
	Aleksandrovac					1	ž
	Brus					2	ž
	Ćićevac	1	ž	1	ž		
	Varvarin	1	m	1	ž	1	ž
Zlatiborski okrug	Užice	2	ž	3	m	2	m
	Požega	1	ž	2	m	1	m
	Arilje			1	m	1	ž
	Kosjerić			1	m	1	ž
	Čajetina	1	ž	2	ž	2	ž
	Bajina Bašta						
	Priboj						
	Prijepolje	1	ž	2	m/ž	1	ž
	Nova Varoš						
	Sjenica	1	ž	1	m		
Zaječarski okrug	Zaječar	1	ž	3	m	1	ž
	Knjaževac	1	ž	1	m	1	ž
	Boljevac	1	ž	2	m	1	m
	Sokobanja	1	ž	1	m		
Zapadnobački okrug	Sombor	1	m	1	m	1	ž
	Apatin						
	Kula						
	Odžaci						

Tabela 13

Dobijeni podaci o rodnoj analizi za zaposlene na poslovima upravljanja otpadom u JKP-u nisu kompletni (nedostaje broj izvršilačkih mesta, nedostaje kompletan prikazi svih zaposlenih, tako da će baza biti korišćena za kasniju dopunu kroz ponovne upite ili informacije od javnog načaja) tako da je dostupna uz ovaj document kao ANEX III.

5. Zaključci i preporuke

Od ukupnog broja poslatih upitnika, **46% ispitanika (predstavnici JLS i JKP) je dostavilo tražene podatke.** Obzirom na plan realizacije aktivnosti i vremenska ograničenja određena za prikupljanje i obradu podataka za potrebe mreže Ekonet, **podaci nisu potraživani zahtevom za dostupnost informacija od javnog značaja kako bi se izbegla eventualna kašnjenja sa dostavljanjem podataka obzirom na rokove koje propisuje pomenuti Zakon.**

“Postoji pravna pretpostavka kako su sve informacije o zaštiti životne sredine informacije od opšteg značaja. Ta pretpostavka podrazumeva da ekološke informacije trebaju biti dostupne javnosti na način da se omogući svakom pojedincu pristup tim informacijama bez podnošenja posebnih zahteva za njihovo objavljivanje. U situacijama kada ti podaci ili informacije nisu obelodanjeni, te na taj način nisu postali dostupni javnosti, svaki pojedinac ima zakonsku mogućnost da zatraži pristup takvim informacijama bez obaveze dokazivanja pravnog interesa za posedovanje informacija ili ispunjavanja nekih drugih uslova.”(izvor: <https://union.edu.rs/wp-content/uploads/2019/07/AleksandarZigic.pdf>)

Preporuka članicama mreže Ekonet, radi uspostavljanja transparentnog, ažuriranog i sveobuhvatnog sistema prikupljanja i obrade podataka relevantnih za ostvarivanje ciljeva mreže Ekonet jeste da se početkom svake izveštajne godine u formi zahteva za dostupnost informacija od javnog značaja potražuju podaci od relevantnih organa javnih institucija i preduzeća JLS.

Saradnja donosioca odluka i predstavnika JLS i JKP sa Organizacijama civilnog društva se, između ostalog ogleda i u angažovanju i spremnosti da se, u cilju promovisanja i transparentnosti tema koje se tiču zaštite životne sredine pruže tražene informacije za koje se procenjuje da su od javnog značaja. Step en ostvarene saradnje se u velikoj meri razlikuje po okruzima, sudeći po broju dostavljenih upitnika.

Uspostavljanje bolje saradnje, osnaživanje organizacija civilnog društva da se aktivnije bave pitanjima zaštite životne sredine u svojim lokalnim zajednicama i promovisanje obaveza koje prističu iz Arhuske konvencije treba da budu deo planiranih aktivnosti mreže Ekonet u budućem radu. “Svestan i ekološki edukovan građanin ima sposobnost i mogućnost da bude ekološki odgovoran što ga dovodi u situaciju da na osnovu dostupnih informacija učestvuje u procesima ekološkog odlučivanja, te na taj način doprinese zaštiti i očuvanju životne sredine. Svakom pojedincu je neophodno omogućiti pristup ekološkim informacijama jer tako jača svest o nužnosti očuvanja i zaštite životne sredine.” (izvor: <https://union.edu.rs/wp-content/uploads/2019/07/AleksandarZigic.pdf>)

Procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine se značajno razlikuje među opštinama od svega 25% u Sjenici do 100% u Knjaževcu, Sokobanji, Užicu na osnovu dostavljenih podataka. Za opštine koje nisu dostavile popunjene upitnike nije bilo moguće desktop analizom pronaći podatak o procentu namenski utrošenih sredstava za program zaštite životne sredine.

Od decembra 2015. godine, izmenama Zakona o budžetskom sistemu, sredstva od ekonaknada prestala su da budu namenska. To je omogućilo organima vlasti da bez ograničenja i sada ne kršeći zakon, nastave da prenamenjuju sredstva i troše ih u druge svrhe.

Uvidom u godišnje programe korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine dobila bi se informacija da li su i suštinski sredstva namenski potrošena jer često postoje aktivnosti koje se sprovode kroz Fond i sredstvima Fonda finansiraju, a koje pripadaju drugim oblastima, kao što su poljoprivreda, energija, ili višenamenski razvojni projekti.

Gotovo sve opštine i gradovi imaju usvojen Lokalni plan upravljanja otpadom, a tamo gde postoji ili je u planu Regionalni centar upravljanja otpadom, i Regionalne planove i međuopštinske sporazume.

Ne postoji uvid na osnovu dostavljenih odgovora, niti je desktop analizom bilo moguće utvrditi **stepen ostvarivanja planiranih mera i aktivnosti iz Lokalnih i Regionalnih planova** što bi u značajnoj meri doprinelo praćenju ostvarivanja planiranog na lokalnom nivou u svim opštinama i gradovima obuhvaćenim istraživanjem.

Osim u Zlatiborskom okrugu u svim ostalim okruzima još uvek ne postoji uspostavljen Regionalni centar za upravljanjem otpadom mada je za sve okruge u planu.

Ovom analizom nisu obrađeni podaci o procentu pokrivenosti teritorije pojedinačnih opština sistemom primarne separacije kao ni podatke o količinama prikupljenih reciklabila na godišnjem

nivou od strane JKP. **Kako bi se pratila efikasnost uspostavljenog sistema potrebni su podaci o pokrivenosti teritorije i količinama odvojeno sakupljenog otpada i njegovog udela u ukupnoj količini sakupljenog komunalnog otpada na godišnjem nivou.** Takođe praćenje količina značajno je za procenu dostizanja nacionalnih ciljeva za reciklažu za pojedine vrste otpada.

Svedoci smo da je poslednjih godina zainteresovanost građana za očuvanje životne sredine sve veća, mada je utisak tokom prikupljanja i obrade podataka za izradu ovog dokumenta, da je dostupnost informacija, preglednost ekoloških tema na sajtovima JLS, kao i transparentost (pre svega podataka o namenskom trošenju sredstava iz fonda za zaštitu životne sredine) u opštinama četiri okruga obuhvaćenim ovom analizom i dalje nedovoljna.

Javno zagovaranje organizacija civilnog društva u svojim lokalnim zajednicama uz motivišuću zainteresovanost građana, i buduće jačanje kapaciteta samih organizacija da se proaktivno bave aktuelnim pitanjima očuvanja životne sredine i uzmu učešće u kreiranju lokalnih politika svakako će biti pokretač promena u odnosu donosioca odluka i civilnog društva. Često pod pretpostavkom da smo na suprotnim stranama, zapravo zajedno delimo životni prostor.

ANEX I

Poštovana/i,

Obraćamo Vam se u ime mreže organizacija civilnog društva „EkoNet“ koju čine je 4 organizacije, Somborski edukativni centar, Timočki omladinski centar, Edukativni centar Kruševac i Forum civilne akcije FORCA Požege a koja trenutno funkcioniše u 4 okruga u Srbiji (Zlatiborski, Zaječarski, Zapadnobački i Rasinski) pri čemu je za aktivnosti i razvoj mreže na teritoriju Zlatiborskog okruga zadužena **organizacija FORCA** iz Požege. Mreža „EkoNet“ se bavi pitanjima zaštite životne sredine i formirana je 2018. godine sa ciljem podrške lokalnim samoupravama u primeni propisa u oblasti zaštite životne sredine koji proističu iz procesa pridruživanja Srbije Evropskoj uniji.

U okviru EKO SISTEM programa osnaživanja mreža udruženja građana koje se bave životnom sredinom a koji sprovode Mladi istraživači Srbije (MIS) uz podršku Švedske agencije za međunarodnu razvojnu saradnju (SIDA), jedna od aktivnosti u realizaciji ovog projekta jeste **istraživanje** koje ćemo sprovesti u 4 okruga u Srbiji. Dobijeni podaci će biti analizirani i interpretirani sa ciljem izrade studije i preporuka o primeni pravnog okvira relevantnog za upravljanje komunalnim otpadom na lokalnom nivou. **Prikupljeni podaci biće anonimno prezentovani.**

Ovim istraživanjem biće obuhvaćena rodna komponenta oblasti zaštite životne sredine. Sprovođenje rodne analize i uzimanje u obzir na koji način će sve planirane mere i aktivnosti uticati na muškarce i žene i ostvarivanje rodne ravnopravnosti na svim nivoima predstavlja zakonsku obavezu donosilaca odluka. Na osnovu sprovedene analize biće formulisane preporuke i pokazaće se važnost uključivanja rodne perspektive u politike upravljanja otpadom.

Molimo Vas da uzmete učešće u realizaciji pomenutog istraživanja i popunite **upitnik** u prilogu. Predviđeno vreme za popunjavanje upitnika je **10 minuta**. Molimo Vas da popunjen upitnik u elektronskoj formi prosledite na **mail: forca.ekosistem@gmail.com**, najkasnije do 08.12.2021. godine.

Dodatne informacije možete naći na našim web adresi <https://www.ekonet.rs/>

Srdačan pozdrav

Miroslav Tamburić

Izvršni direktor Forca Požege

Predsednik Upravnog odbora EkoNet

Upitnik o stanju pravnih propisa i praksi lokalnih samouprava u oblasti upravljanja komunalnim otpadom (Upitnik – LS)

	Naziv radnog mesta	Broj izvršilaca	pol (m/ž)
<p>1. Poslovi upravljanja otpadom u gradskoj/opštinskoj upravi - nazivi radnog mesta (referent za zaštitu životne sredine, ekološki inspektor, komunalni inspektor...)</p>			
<p>2. Navedite planska/strateška dokumenta grada/opštine koja se bave pitanjem otpada (npr. Lokalni plan upravljanja otpadom ili neki drugi dokument)</p>	<p>Naziv dokumenta link:</p>		
	<p>Naziv dokumenta link:</p>		
	<p>Naziv dokumenta link:</p>		
	<p>Naziv dokumenta link:</p>		
	<p>Naziv dokumenta link:</p>		
<p>3. Ukoliko je u planu donošenje još nekog dokumenta iz oblasti upravljanja otpadom navedite koji document:</p>			

4. Da li je registar izdatih dozvola za upravljanje otpadom dostupan na sajtu grada/opštine?	Da ()	Ne ()
	link:	
5. Da li je lokalni registar izvora zagađivanja dostupan na sajtu grada/opštine?	Da ()	Ne ()
	link:	
6. Da li je registar divljih deponija dostupan na sajtu grada/opštine?	Da ()	Ne ()
	link:	
7. Da li se za sprovođenje projekata iz oblasti upravljanja otpadom koriste sredstva iz republičkih fondova, fondova EU, ...?	Da ()	Ne ()
8. Navedite projekte koji su sprovedeni ili se realizuju a koji bitno unapređuju stanje u vašem gradu/opštini po pitanju upravljanja otpadom		
9. Da li je na sajtu opštine/grada dostupan godišnji plan inspeksijske službe?	Da ()	Ne ()
	link:	
10. Da li je na sajtu opštine/grada dostupan godišnji izveštaj inspeksijske službe (link)?	Da ()	Ne ()
	link:	
11. Da li grad/opština ima budžetski fond za zaštitu životne sredine i koji su izvori prihoda?	Da ()	Ne ()
	Izvori prihoda: - - -	

12. Da li se donosi i usvaja godišnji program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine?	Da ()	Ne ()
13. Koji je procenat namenski utrošenih sredstava za programe zaštite životne sredine u 2020. god. od ukupno prihodovanih sredstava od svih izvora (aproprijacija budžeta, naknada za zagađivanje, eko taksa...)?		
14. Ukoliko ne postoji budžetski fond za zaštitu životne sredine koji su načini finansiranja programa zaštite životne sredine u gradu/opštini?		
15. Koji su ključni problemi po pitanju upravljanja otpadom u vašem gradu/opštini?		
16. Koji su ključni problemi u sprovođenju inspekcijaskog nadzora u vezi sa upravljanjem otpadom?		
17. Komentari		

Upitnik popunjavali:

Ime i prezime: _____

Ime i prezime: _____

Ime i prezime: _____

ANEX II

Poštovana/i,

Obraćamo Vam se u ime mreže organizacija civilnog društva „**EkoNet**“ koju čine je 4 organizacije, Somborski edukativni centar, Timočki omladinski centar, Edukativni centar Kruševac i Forum civilne akcije FORCA Požega a koja trenutno funkcioniše u 4 okruga u Srbiji (Zlatiborski, Zaječarski, Zapadnobački i Rasinski) pri čemu je za aktivnosti i razvoj mreže na teritoriju Zlatiborskog okruga zadužena **organizacija FORCA** iz Požega.

Mreža „EkoNet“ se bavi pitanjima zaštite životne sredine i formirana je 2018. godine sa ciljem podrške lokalnim samoupravama u primeni propisa u oblasti zaštite životne sredine koji proističu iz procesa pridruživanja Srbije Evropskoj uniji.

U okviru EKO SISTEM programa osnaživanja mreža udruženja građana koje se bave životnom sredinom a koji sprovode Mladi istraživači Srbije (MIS) uz podršku Švedske agencije za međunarodnu razvojnu saradnju (SIDA), jedna od aktivnosti u realizaciji ovog projekta jeste **istraživanje** koje ćemo sprovesti u 4 okruga u Srbiji. Dobijeni podaci će biti analizirani i interpretirani sa ciljem izrade studije i preporuka o primeni pravnog okvira relevantnog za upravljanje komunalnim otpadom na lokalnom nivou. **Prikupljeni podaci biće anonimno prezentovani.**

Ovim istraživanjem biće obuhvaćena rodna komponenta oblasti zaštite životne sredine. Sprovedenje rodne analize i uzimanje u obzir na koji način će sve planirane mere i aktivnosti uticati na muškarce i žene i ostvarivanje rodne ravnopravnosti na svim nivoima predstavlja zakonsku obavezu donosilaca odluka. Na osnovu sprovedene analize biće formulisane preporuke i pokazaće se važnost uključivanja rodne perspektive u politike upravljanja otpadom.

Molimo Vas da uzmete učešće u realizaciji pomenutog istraživanja i popunite **upitnik** u prilogu. Predviđeno vreme za popunjavanje upitnika je **10 minuta**. Molimo Vas da popunjen upitnik u elektronskoj formi prosledite na **mail: forca.ekosistem@gmail.com**, najkasnije do 08.12.2021. godine.

Dodatne informacije možete naći na našim web adresi <https://www.ekonetc.rs/>

Srdačan pozdrav

Miroslav Tamburić

Izvršni direktor Forca Požega

Predsednik Upravnog odbora EkoNet

Upitnik o stanju pravnih propisa i praksi lokalnih javnih komunalnih preduzeća u oblasti upravljanja komunalnim otpadom (Upitnik – JKP)

1. Poslovi upravljanja otpadom	Naziv radnog mesta	pol (ž/m)
2. Navedite planska/strateška dokumenta u vašem gradu/opštini koja se bave pitanjem otpada (npr. Lokalni plan upravljanja otpadom ili neki drugi dokument) i da li su dostupna na sajtu JKP-a?	Naziv dokumenta: Link:	
	Naziv dokumenta: Link:	
	Naziv dokumenta: Link:	
3. Ukoliko je u planu donošenje još nekog dokumenta iz oblasti upravljanja otpadom navedite koji dokument?		Ne ()
4. Koji je model naplate usluga sakupljanja otpada u vašem gradu/opštini (po kvadraturi; u odnosu na broj članova domaćinstva...)		

5. Da li je vaše preduzeće uspostavilo sistem organizovanog sakupljanja sekundarnih sirovina (primarna selekcija otpada)?	Na koji način:	Ne ()
6. Da li je nekim dokumentom regulisan sistem sakupljanja sekundarnih sirovina?	Naziv dokumenta: Link:	Ne ()
	Naziv dokumenta: Link:	
	Naziv dokumenta: Link:	
7. Koji su benefiti opštine/grada i JKP-a od sakupljanja sekundarnih sirovina?		
8. Da li u vašem gradu/opštini postoje reciklažna ostrva, mesta za sakupljanje/odlaganje sekundarnih sirovina (reciklabila)?	Broj reciklažnih ostrva:	Ne ()
	Vrste reciklabila:	
9. Da li je u vašoj opštini/gradu organizovan sistem za upravljanje nekom od vrsta posebnih tokova otpada i opasnog otpada poreklom iz domaćinstava?	Na koji način:	Ne ()
10. Da li na teritoriji vašeg grada/opštine postoje deponije za odlaganje otpada (sanitarna, nesanitarna)?		
11. Broj neuređenih deponija (smetlišta) na teritoriji vašeg grada/opštine?		
12. Da li je vaš grad/opština deo regionalnog sistema upravljanja otpadom (regionalna deponija)?	Naziv:	Ne ()
12.1. Ukoliko je odgovor Ne, kada je u planu?		

12.2. Kojim dokumentima su regulisani odnosi između vašeg grada/opštine i regionalnog centra?	Naziv dokumenta: Link:	
	Naziv dokumenta: Link:	
	Naziv dokumenta: Link:	
12.3. Navedite benefite koje vaš grad/opština ima od ulaska u regionalni sistem upravljanja otpadom:		
13. Da li u vašem gradu/opštini postoji neko postrojenje za tretman otpada?	Vrsta otpada: Način tretmana:	Ne ()
	Vrsta otpada: Način tretmana:	
	Vrsta otpada: Način tretmana:	
14. Da li u vašem gradu/opštini postoji transfer stanica?	Da ()	Ne ()
15. Broj neformalnih sakupljača otpada?	broj	pol (m/ž)
16. Da li postoji registar neformalnih sakupljača?	Da ()	Ne ()
17. Kakav uticaj neformalni sakupljači imaju na upravljanje otpadom u vašem gradu/opštini?		
18. Da li JKP vrši sakupljanje sekundarnih sirovina od pravnih lica?	vrsta sirovine:	Ne ()

19. Da li se za sprovođenje projekata iz oblasti upravljanja otpadom koriste sredstva iz republičkih fondova, fondova EU, ...?	Da ()	Ne ()
20. Navedite projekte koji su sprovedeni ili se realizuju a koji bitno unapređuju stanje u gradu/opštini po pitanju upravljanja otpadom		
21. Navedite ključne probleme po pitanju upravljanja otpadom u vašem gradu/opštini		
22. Koji su ključni problemi u sprovođenju inspeksijskog nadzora u vezi sa otpadom?		
23. Na koji način i kome građani mogu da se obrate po bilo kom pitanju u vezi otpada?		
24. Ukoliko imate neki komentar, molimo Vas da ga navedete ovde:		

Upitnik popunjavao:

Ime i prezime: _____

Ime i prezime: _____

Ime i prezime: _____

ANEX III

Rodna analiza na poslovima upravljanja otpadom u JKP

JKP Sombor	JKP Sokobanja	JKP Zaječar	JKP Kosjerić	JKP Kruševac	JKP Trstenik	JKP Aleksandrovac	JKP Brus	JKP Čičevac	JKP Varvarin							
Pomoćnik direktora za oblast higijene i zaštite životne sredine	ž Rukovodilac tehničkog sektora	m			Izvršni direktor za operativne i tehničke poslove	1m	Upravnik RJ "Higijena i mehanizacija"	1m	Rukovodilac	1m	Radnik na čišćenju ulica	3ž/1m	Šef službe čistoća	m	Šef čistoće	m
Pomoćnik direktora za oblast higijene i održavanja	ž Upravnik ostalih komunalnih delatnosti	m	Šef radne jedinice "Mehanizacija"	m	komunalni radnici	3m	Šef RJ "Čistoća"	1ž	Poslovođa RJ "Mehanizacija"	1m	Zamenik	1ž	Vozač	2m	vozači specijalnih komunalnih	m
Pomoćnik direktora za pravne poslove	ž Poslovođa higijene	m	Referent izvoženja smeća	ž			Rukovodilac regionalnog centra za upravljanje otpadom	1ž	Referent mehanizacije	1m	Vozači	6m	Radnik na sakupljanju otpada sa smečarom	6m	poslužioc specijalnih komunalnih vozila	m
Poslovođa odeljenja za deponovanje otpada	za m Poslovođa odeljenja mehanizacije	m	Poslovođa na čišćenju i pranju ulica	m			Glavni poslovođa na iznošenju smeća	1m	Referent ekoloških poslova i postrojenja za upravljanje otpadom	1m	Čistači	20m			čistači ulica	m/ž
Poslovođa odeljenja za sakupljanje i transportovanje otpada	za m Direktor preduzeće	ž	Radnik na čišćenju i pranju ulica	m/ž			Poslovođa u Čistoći	3m	Vozač specijalnih vozila	9m					radnici na sakupljanju PET ambalaže	m/ž
			Buldožerista na deponiji	m			Iznosač smeća	33m	Rukovaoc složenih građevinskih mašina na deponiji	1m					Šef za čišćenje ulica i upravljanje sekundarnim sirovinama	m
			Radnik na pripremi i utovaru smeća	m			Poslovođa u reciklažnom centru	1m	Pomoćni radnik na deponiji	1m						
			Vozač	m			Referent u reciklažnom centru	1ž	Sakupljač sekundarnih sirovina	2m						
							Radnik na reciklaži otpada	1m	Poslužioc na vozilu za iznošenje smeća	11m						
							Radnik na popravci i održavanju kontejnera	1m								
							Rukovalac mehanizacijom u reciklaži	1m								
							Rukovalac građevinskim mašinama	7m								
							Vozač komunalnih vozila	34m								

Podrška reformama u životnoj sredini

Ovaj materijal izrađen je u okviru programa EKO-SISTEM:
Podrška reformama u zaštiti životne sredine, koji sprovode Mladi istraživači Srbije (MIS), uz podršku Švedske preko Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (Sida). Za sadržaj ovog materijala odgovoran je isključivo autor. Mladi istraživači Srbije i Sida ne dele nužno stavove i tumačenja izrečena u ovom materijalu.

